

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

62. Lex Christ. cur dicta lex mortis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

longas non falleret expectationes, sed illa biennio ante Tunchino Maca-
caum recedens, ad Infulam Hainam alliserat, perieratque suo cum one-
re; vectores Macaum, ignara naufragij minimè requirebat, quamvis
illic annum iam integrum solito diutiùs hærerent; Tunchinum casus
infelicitatem, Lusitanorum fraudem interpretabatur: Martio igitur in-
clinante, adest Patribus ab Rege Scriba, eiusque nomine ita illos af-
fatur [quòd vestri, ait, fratres Lusitani, toto iam biennio non appa-
rent; manifestum est ab iis vos nequaquam agnosci; aut si agnoscent
abdicari. Bonis auibus ite, & illos requirite. In Cocincinam triremis
vos feret ubi vos naues excipient Macaum reditura, quæ dedignantur
hos portus attingere] subiecit præterea, suone an Regis nomine haud
scio. Benè legem nostram, cognominari vulgo mortis legem, aded
multos è medio tolli baptismo quem conferebamus, nec satisfacere
quod accerseremur ab hominibus iam morti proximis, Christianif-
mum enixè petentibus, proinde morbi vim non baptismum mortis
causam iis esse; nam hoc ipsum illos tunc adscribere Christianis cum
essent in extremis, & hanc baptismum nostro inuidiam odiumque con-
flare, imprudentiæ esse non ferendæ in viris alloqui quales essemus
valdè prudentibus, aduerteremus de cætero, Regi persuasum, quem
mortuum vellemus; hunc nos baptismum occidere. Deesse videlicet vi-
uentes, & sanos quos iniciarem lege nostra, grandi eius decore, &
fama; & oportere illi detrimentum & ignominiam quærere, ex bap-
tismo illorum qui animam egerent, velut ab ipso necarentur? actis be-
neuoli affectus gratiis Rhodius, hominem docuit quibus legibus tene-
remur morientium saluti æquè ut viuentium instare. Peruictus necnè
rationibus, abcessit; rumor nostri discessus imminens, triduo Patres
occupatissimos habuit, excipientis salutantium lachrimis, confessioni-
bus, querelis, aquæ vasis solenni Ecclesiæ formula in remedium ma-
lorum, & piaculum consecrandis; ethnicis verò ad baptismum quem
efflagitabant, nondùm planè maturis, relictus est Andreas, & Fran-
ciscus, Catechistæ duo eximij qui totam iis operam nostro sumptu,
cunctisque commodarent quos nobis absentibus ad fidem, Dei beni-
gnitas vocaret. Nec fuit vacuus eorum labor, inter alios non infimi gra-
dus, etiam Mandarinis, qui Christianismum non mediocriter condi-
gnis moribus exornarunt, Regis cognatam, Annæ quam diximus fi-
liam, Christi lustrarunt baptismate. Patribus triremem consensuris
Eunuchus à Rege duplex attulit diploma securi comæatus, aureos vi-
ginti, & pannos eiusdem pretij ad vestes. Sed munus Regis sanè bene-
uoli nequam spado, intempestiua querela scædavit, aiens Regno nos
pelli ob intolerandam Christianorum audaciam, quibus parum esset
Deum colere peregrinum, nisi & patrios, & Regni Præsides suis etiam
in templis contumeliosè tractarent; cui paucis Rhodius, & prudenter,
id nostris quoque damnari legibus; peccassent esto in eo Christiani,
sed nostris seriùs monitis non licuisse, ausis occurrere. Hoc verborum
compendio

62.
Lex Christi,
cur dista lex
mortis.

compendio ripam versus contendunt ubi nauigij præfidiariis traduntur ab Eunuchis. Sequebatur euntes Christianorum turba mœrens, expectabantur ubique cum lachrimis, rogabaturque fausta adprecatione, humi passim proiectos dignari. Viri iuxta & feminae; plebei & nobiles concursum augebant, omnes tamen accessu prohibiti. Multi quoad vadum sinebat, mirantibus ethnicis in anni constitere, vt monitis fortibus, quos relinquere cogebatur firmantem in aduersa quæuis, Rhodium audirent. Interrogantibus lamentabiliter aliis, à quo peccatis soluerentur, iussit conceptum ex iis animi dolorem, qualem erant edocti percussio ter pectore testari, còsque ritè (quod petebant) absoluit. Senex fuit annis, & grauitate venerandus, qui vt erat ornato suæ dignitatis conspicuus, vultu quater humi abiecto eos salutauit cum magna copia lachrimarum, secutusque oculis recedentes cum domum redisset, magnitudine doloris quem ex Patrum discessu non consolabilem retulerat, paucos intra dies contabuit. Ferebat illos quadremis, cum Antonio & Ignatio Catechistis sub nauis Præfecto duræ frontis, & asperæ homine, quem tamen nobilium in Patres officia, fecere sui modestius memorem, & ita facilem, vt bona eius venia Rhodius, verba de Deo ad milites faceret, inter quos etiam dicentem ipsemet audiebat, (quo fructu postmodum exequar) milliaria emensi ferè centum, applicuere Chebum, ubi loci dynasta transituros opperiebatur; erat is qui anno præcedenti Christianæ legis, & Christianorum gloriosa exitus fama in aulam venerat, vnde à Rhodio, sacris imbutus mysteriis cum vxore, liberis, & famulatio nobili, domum redierat Christianus, Pauli deinceps insignis vocabulo; vxor Lucia; & Raphaëlis filij eius duo. Quorum omnium nouis à baptismo, & luculentissimis exemplis, sed suo potissimum hortatu, & doctrina Paulus, bonam partem clientum sacro fonti aptarat: cognita igitur exulis Rhodij præteruectione, in ripam descendit; vltroque illum à nauis Præfecto amico veteri, in eum diem impetrauit. Clientum sex supra sexaginta in procinctu erant ad sacrum baptisma; iis erudiendis postquam vltimam manum adhibuit Rhodius, vitalem aquam Marcellus contulit; Patrem lustricum-virotum egit Paulus; Lucia matrem feminarum; filij duo, sacro ritui ministrarunt. Nox erat media, & tempus repetendæ nauis, nouum Christi gregem discessu suo mœstum, consolans Rhodius beneficio recentis gratiæ, pergebat ad ripam; sed obtinere à Paulo non valuit, vt per noctis obscurum, viam satis longam & alto impeditam ceromate pedes conficeret, quin & diuturna & ardentissima contentione id extorsit vt esset ipsemet quartus è gastatoribus qui rei ad nauim Patrem detulerunt, cum pari vectorum admiratione, Pauli lætitia, inuitabili Rhodij pudore. Postero die in mare subeunt; & proprio & remigio radentes litus Chenum tangunt; inde oras Engheanæ Provinciæ, sitòsque in iis Cuaciæ, & Cuasoti portus lustrant, Rhodio ubique æternitatis semina mittente, quæ licet obiter iacerentur, fructus edidère.

63.
Mira pietas
Neophyti
nobili.